

Marius Burtea   Georgeta Burtea RO
Ana Mihaela Alexa, Rodica Avramescu, Aurelia Bălan, Cătălin Bîrzescu, Daniela Calistrate,
Radu Cristian, Teodora Comșa, Gheorghe Dicu, Costel Dumitrescu, Mădălina Enache,
Elena Fițu, Cristina Lemnaru, Doina Lorant, Sorina Lupu, Simona Măgureanu, Sandu Nica,
Mădălina Nicodim, Gheorghe Popa, Elena Popescu, Vasile Popescu, Elena Ţerb

CLASA a XI-a **MATEMATICĂ**

Probleme și exerciții **Teste**

semestrul I

- matrice
- determinanți
- limite de funcții
- funcții continue

servicii, resurse, tehnici

CAMPION

CUPRINS

ALGEBRĂ

Capitolul I. MATRICE

1. Matrice. Egalitatea matricelor	5
2. Operații cu matrice	10
Teste de evaluare.....	17

Capitolul II. DETERMINANȚI

1. Determinantul unei matrice pătratice de ordinul cel mult 3. Proprietăți	19
2. Aplicații ale determinanților în geometrie	26
2.1. <i>Ecuarea dreptei prin două puncte. Coliniaritate.</i>	26
2.2. <i>Aria unei suprafețe triunghiulare</i>	30

Teste de evaluare.....	33
------------------------	----

Elemente de analiză matematică

Capitolul I. LIMITE DE FUNCȚII

1. Noțiuni elementare despre mulțimi de puncte pe dreapta reală: intervale, mărginire, vecinătăți	34
2. Limita unei funcții într-un punct. Limite laterale	38
3. Limitele funcțiilor elementare	43
4. Operații cu limite de funcții	48
5. Cazuri exceptate în calculul limitelor de funcții	55
6. Așaștăriile graficului funcțiilor reale	59

Teste de evaluare.....	63
------------------------	----

Capitolul II. FUNCȚII CONTINUE

1. Funcții continue într-un punct	65
2. Operații cu funcții continue	71
3. Semnul unei funcții pe un interval. Aplicații	76

Teste de evaluare.....	80
------------------------	----

INDICAȚII ȘI RĂSPUNSURI	81
-------------------------------	----

Bibliografie.....	97
-------------------	----

Capitolul I. MATRICE

1. MATRICE. EGALITATEA MATRICELOR.

Breviar teoretic

- Se numește **matrice** de tipul (m, n) sau matrice cu m linii și n coloane cu elemente din mulțimea $\mathbb{C}$, o funcție $A : \{1, 2, \dots, m\} \times \{1, 2, \dots, n\} \rightarrow \mathbb{C}$, dată de relația $A(i, j) = a_{ij}$.
- Numerele $a_{ij} \in \mathbb{C}$ se numesc **elementele** matricei.
- Matricea de tipul (m, n) se reprezintă sub forma unui tabel dreptunghiular cu m linii și n coloane.

$$A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{pmatrix}.$$

- Matricea de tipul $(m, 1)$ se numește *matrice linie*, iar matricea de tipul $(1, n)$ se numește *matrice coloană*.
- Dacă $m = n$ matricea A este matrice pătratică de ordinul n .
- Matricele $A, B \in M_{m,n}(\mathbb{C})$ sunt egale dacă $a_{ij} = b_{ij}, \forall i \in \{1, 2, \dots, m\}, j \in \{1, 2, \dots, n\}$.
- Egalitatea matricelor are proprietățile:
  - $A = A, \forall A \in M_{m,n}(\mathbb{C})$ – reflexivitatea
  - $A = B \Rightarrow B = A, \forall A, B \in M_{m,n}(\mathbb{C})$ – simetria
  - $A = B, B = C \Rightarrow A = C, \forall A, B, C \in M_{m,n}(\mathbb{C})$ – tranzitivitatea
- Dacă $A \in M_{m,n}(\mathbb{C})$ se notează cu $\text{Tr}(A) = a_{11} + a_{22} + \dots + a_{nn}$ **urma** matricei A .
- Sistemul ordonat de numere $(a_{11}, a_{22}, \dots, a_{nn})$ formează diagonală principală, iar sistemul $(a_{1n}, a_{2,n-1}, \dots, a_{n1})$ formează diagonală secundară a matricei A .

Exerciții și probleme rezolvate

1. Se dau matricele:

$$A = \begin{pmatrix} 4 & 3 \\ -1 & 5 \end{pmatrix}, \quad B = \begin{pmatrix} 1 & -1 & -2 \\ 3 & 0 & -1 \end{pmatrix}, \quad C = \begin{pmatrix} 5 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}, \quad D = \begin{pmatrix} -1 & 1 & 3 & 2 \end{pmatrix}.$$

- Să se precizeze tipul fiecărei matrice.
- Să se scrie elementele de pe linia a doua a matricelor A, B și C .
- Să se calculeze suma elementelor primei coloane în fiecare matrice.
- Calculați: $x = a_{22}^2 + b_{23}^2 + c_{31}^2 + d_{13}^2 + d_{14}^2$.

Soluție

- a) Avem că $A \in M_{2,2}(\mathbb{R})$, $B \in M_{2,3}(\mathbb{R})$, $C \in M_{3,1}(\mathbb{R})$, $D \in M_{1,4}(\mathbb{R})$.
 b) Se obțin elementele: $+1$, 5 , pentru matricea A ; $3, 0, -1$, pentru matricea B ; 1 , pentru matricea C . c) Se obțin sumele $a_{11} + a_{21} = 4 + (-1) = 3$, $b_{11} + b_{21} = 1 + 3 = 4$, $c_{11} + c_{21} + c_{31} = 5 + 1 + 0 = 6$ și $d_{11} = -1$. d) $x = 5^2 + (-1)^2 + 0^2 + 3 + 2 = 31$.

2. Se consideră matricile: $A = \begin{pmatrix} 3 & -1 & 1 \\ 4 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 3 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & 3 \end{pmatrix}$.

a) Să se scrie elementele de pe diagonala principală a matricei A și de pe diagonala secundară a matricei B .

b) Să se determine valoarea lui $x \in \mathbb{R}$, știind că $(a_{13} + b_{22})x + a_{31}^3 + b_{32}^3 = [\text{Tr}(A) - \text{Tr}(B)]^2$.

Soluție

a) Elementele diagonalei principale și ale diagonalei secundare sunt $a_{11} = 3$, $a_{22} = 3$, $a_{33} = 1$, respectiv $b_{13} = 1$, $b_{22} = 3$, $b_{31} = 0$. b) Urmele matricelor sunt:

$$\text{Tr}(A) = a_{11} + a_{22} + a_{33} = 3 + 3 + 1 = 7, \quad \text{Tr}(B) = b_{11} + b_{22} + b_{33} = 1 + 3 + 3 = 7. \quad \text{Se obține ecuația } 4x + 1 = 0, \text{ cu soluția reală } x = -\frac{1}{4}.$$

3. Fie matricea $A = \begin{pmatrix} 4-x & 3+a \\ 2b & -5-c \end{pmatrix} \in M_{2,2}(\mathbb{R})$.

- a) Să se determine valorile parametrilor a, b, c, x pentru care A este matrice nulă.
 b) Există valori a, b, c, x pentru care $A = I_2$?

Soluție

a) Matricea A este matrice nulă dacă $4-x=0$, $3+a=0$, $2b=0$ și $-5-c=0$. Rezultă că $x=4$, $a=-3$, $b=0$ și $c=-5$.

b) Matricea $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$. Se obțin ecuațiile $4-x=1$, $3+a=0$, $2b=0$ și $-5-c=1$, cu soluțiile $x=3$, $a=-3$, $b=0$ și $c=-6$.

4. Să se determine valorile parametrilor $x, y \in \mathbb{R}$ pentru care matricele $A = \begin{pmatrix} 2+x & 3 \\ 5-x & 4+y \end{pmatrix}$,

$B = \begin{pmatrix} 5x+6 & 2y-3 \\ 2y & 10-y \end{pmatrix}$ sunt egale.

Soluție

Din egalitatea $a_{11} = b_{11}$ rezultă ecuația $2+x = 5x+6$, cu soluția $x = -1$. Din egalitatea

$a_{22} = b_{22}$ se obține ecuația $4+y = 10-y$ cu soluția $y = 3$. Se obține că $A = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ 6 & 7 \end{pmatrix}$,

$B = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ 6 & 7 \end{pmatrix}$, deci $A = B$.

5. Să se determine numerele reale pentru care are loc egalitatea de matrice:

$$\begin{pmatrix} x^2 + x & 2^m \\ C_n^2 & \log_2(y+1) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 2^{2m-1} \\ 3 & 3 \end{pmatrix}.$$

Soluție

Se obțin egalitățile: $x^2 + x = 2$; $2^m = 2^{2m-1}$; $C_n^2 = 3$ și $\log_2(y+1) = 3$. Ecuația $x^2 + x = 2$ se scrie sub forma $x^2 + x - 2 = 0$ și are soluțiile $x_1 = 1$ și $x_2 = -2$. Din egalitatea $2^m = 2^{2m-1}$ se

obține că $m = 2m - 1$ sau $m = 1$. Folosind formulele combinărilor $C_n^p = \frac{n!}{(n-p)! \cdot p!}$ se obține

succesiv: $C_n^2 = 3$ sau $\frac{n!}{(n-2)! \cdot 2!} = 3$ sau $\frac{(n-2)!(n-1)n}{(n-2)! \cdot 1 \cdot 2} = 3$. După simplificări rezultă ecuația

$\frac{n(n-1)}{2} = 3$, sau $n^2 - n - 6 = 0$ cu soluțiile $n = 3$ și $n = -2$. Deoarece $n \in \mathbb{N}^*$, soluția căutată este $n = 3$.

Ecuația $\log_2(y+1) = 3$ se scrie sub forma $y+1 = 2^3$ și are soluția $y = 8 - 1 = 7$.

În concluzie obținem că $x = 1$, $m = 1$, $n = 3$, $y = 7$ sau $x = -2$, $m = 1$, $n = 3$, $y = 7$.

Exerciții și probleme propuse

Exersare

1. Să se scrie:
  - a) o matrice de tipul $(2, 2)$ cu elemente din mulțimea numerelor naturale;
  - b) o matrice de tipul $(3, 2)$ cu elemente din mulțimea numerelor întregi;
  - c) o matrice de tipul $(1, 3)$ cu elemente din mulțimea numerelor reale;
  - d) o matrice de tipul $(2, 1)$ cu elemente din mulțimea numerelor reale.
2. Să se scrie:
  - a) o matrice linie cu 3 coloane; b) o matrice coloană cu 2 linii;
  - c) matricea nulă de tipul $(2, 3)$; d) matricea unitate de ordinul 3.
3. Să se scrie matricea $A = (a_{ij}) \in M_{3,2}(\mathbb{R})$ știind că: $a_{ij} = (-1)^{i+j}$, $i \in \{1, 2, 3\}$, $j \in \{1, 2\}$.
4. Să se scrie matricea $B = (b_{ij}) \in M_{2,3}(\mathbb{Z})$ știind că: $b_{ij} = (i+j)^2$, $i \in \{1, 2\}$, $j \in \{1, 2, 3\}$.
5. Să se determine matricea $C = (c_{ij}) \in M_3(\mathbb{R})$ știind că: $c_{ij} = \begin{cases} i+j, & \text{dacă } i < j \\ 1+j, & \text{dacă } i = j. \\ 2-i, & \text{dacă } i > j \end{cases}$
6. Se consideră matricile: $A = \begin{pmatrix} 8 & 3 \\ 7 & 6 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} -1 & -4 \\ -5 & 6 \\ 8 & 0 \end{pmatrix}$, $C = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & \frac{1}{4} & \frac{5}{3} \end{pmatrix}$, $D = \begin{pmatrix} \sqrt{2} \\ \sqrt{3} \end{pmatrix}$,

$$E = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ 7 & 8 & 9 \end{pmatrix}.$$

- a) Să se precizeze tipul matricelor A, B, C, D, E ;

- b) Să se scrie diagonala principală a matricei A ;
- c) Să se scrie elementele de pe linia a doua din matricea B ;
- d) Să se calculeze suma elementelor matricei C ;
- e) Să se aproximeze prin lipsă cu eroare mai mică de o zecime suma elementelor matricei D ;
- f) Să se scrie diagonala secundară a matricei E ;
- g) Să se calculeze suma elementelor de pe diagonala principală a matricei A (urma matricei A notată cu $\text{tr}(A)$) ;
- h) Să se calculeze $\text{tr}(A) + \text{tr}(E)$.

7. Să se scrie toate matricele de tipul $(3,1)$ care au elementele a sau b .
8. Determinați numărul matricelor de tipul $(2,2)$ care au elementele egale cu $-1, 0$ sau 1 .
9. Determinați numărul matricelor de tipul $(3,4)$ care au elementele egale cu 4 sau -4 .

10. Să se determine $x, y \in \mathbb{N}$ din egalitatea $\begin{pmatrix} x & 4 \\ 1 & 5 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & y \\ 1 & 5 \end{pmatrix}$.

11. Să se determine $x, y \in \mathbb{Z}$ din egalitatea $\begin{pmatrix} -3 & x \\ y & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3x & -1 \\ -2 & 0 \end{pmatrix}$.

12. Să se determine $x, y \in \mathbb{Q}$ din egalitatea $\begin{pmatrix} \frac{x}{2} & 5y \\ -4 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & -2 \\ -4 & \frac{6}{x} \end{pmatrix}$.

13. Să se determine $x, y \in \mathbb{N}$ din egalitatea $\begin{pmatrix} x+2 & 1 \\ 3 & y-1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \sqrt{4} & 1 \\ x+3 & 1 \end{pmatrix}$.

14. Să se determine $a, b, c \in \mathbb{R}$ din egalitatea $\begin{pmatrix} a+1 & b-2 \\ c-1 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2a-1 & c \\ 3^2 & a-2 \end{pmatrix}$.

15. Să se determine $a, b, c \in \mathbb{R}$ din egalitatea $\begin{pmatrix} 3a+2 & 4 \\ 8 & b-1 \\ 0 & 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2\sqrt{3} & 4 \\ 8 & \sqrt{3} \\ 0 & 3c \end{pmatrix}$.

16. Să se determine $u, v \in \mathbb{C}$ din egalitatea $\begin{pmatrix} u & 3+i \\ 3-i & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1+i & 3+i \\ v & -i^2 \end{pmatrix}$.

17. Să se afle $x, y \in \mathbb{R}$ dacă matricele A și B sunt egale, unde $A = \begin{pmatrix} 2x-1 & 6 \\ 3 & 3y+2 \end{pmatrix}$ și $B = \begin{pmatrix} 4+y & 6 \\ 3 & x+2 \end{pmatrix}$.

Aprofundare

18. Fie matricea $A \in M_3(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 3^x & -1 & \log_3(y-1) \\ 2 & -3 & 9^x \\ \log_3(y-1) & \sqrt{z+1} & 0 \end{pmatrix}$.

- a) Determinați valorile lui x pentru care $\text{Tr}(A) = 6$;

b) Pentru ce valori ale lui x avem $a_{11} + a_{23} \leq a_{21}$?

c) Pentru ce valori ale lui y avem $a_{13} - a_{31} - a_{21} = 0$?

d) Determinați valorile lui z astfel încât $a_{32} = a_{21}$.

19. Determinați $\alpha, \beta, \gamma \in \mathbb{R}$ din egalitatea matricelor $\begin{pmatrix} \sin 30^\circ & \beta \\ \gamma & \cos 30^\circ \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \alpha & 0 \\ \operatorname{tg} 30^\circ & \sqrt{\frac{3}{4}} \end{pmatrix}$.

20. Determinați numerele reale x, y, z și t dacă :

a) $\begin{pmatrix} C_x^2 - 17 & 2^y - 5 \\ \log_3 z + 2 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -2 & 3 \\ 1 & 1+t \end{pmatrix}$; b) $\begin{pmatrix} x-2 & y-1 & 0 \\ x-3 & y & z \\ t+1 & 0 & z+1 \end{pmatrix} = I_3$;

c) $\begin{pmatrix} x^2 & y^2 & 1+t^2 \\ y+2 & z-1 & x+6 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 4 & 4 \\ 4 & 2 & 5 \end{pmatrix}$; d) $\begin{pmatrix} x^2 - x - 2 & y^2 + x - 1 \\ z^2 - y^2 + x & t^2 + x \end{pmatrix} = O_2$;

e) $\begin{pmatrix} e^{3x+2} & z^2 - z \\ \lg(2y+1) & 1 \end{pmatrix} = I_2$.

21. Se dă matricea $M = \begin{pmatrix} 2^x & 0 \\ x & 4^y \end{pmatrix}$. Aflați $x, y \in \mathbb{R}$ astfel încât $M = I_2$.

22. Dacă $N = O_2$, unde $N = \begin{pmatrix} \log_3(x+1) & \log_3(y-1) \\ 0 & \log_3 1 \end{pmatrix}$, să se determine numerele reale x și y .

23. Determinați numărul real x astfel încât următoarele matrice să fie antisimetrice: (matricea patratică A este antisimetrică dacă $A = -A^T$)

a) $A = \begin{pmatrix} \ln(1+x+x^2) & x \\ x+2 & 0 \end{pmatrix}$; b) $B = \begin{pmatrix} \sin x & -1 & 2 \\ 1 & -\sin x & -3 \\ -2 & 3 & 0 \end{pmatrix}$.

24. Să se determine matricele $X = \begin{pmatrix} v & w \\ -w & v \end{pmatrix} \in M_2(\mathbb{C})$ știind că are loc egalitatea

$$\begin{pmatrix} v^2 - w^2 + 13 & 2vw \\ -2vw & 13 - w^2 + v^2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4v & 4w \\ -4w & 4v \end{pmatrix}.$$

25. Se dau matricele $A = \begin{pmatrix} \sqrt[3]{x} & -2 \\ 3 & \sqrt{y} \\ z & 2 \end{pmatrix}$ și $B = \begin{pmatrix} 2 & -|2| \\ |-3| & \frac{1}{2} \\ \sqrt[3]{8} & \log_3 9 \end{pmatrix}$. Știind că $A = B$ determinați

$$x, y, z \in \mathbb{R}$$
.

26. Determinați elementele necunoscute din egalitatea matricelor

$$\begin{pmatrix} (x+1)! & 4 \\ 3 & (y-1)! \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 \cdot (x-1)! & 4 \\ y^2 - 1 & 1 \end{pmatrix}.$$

27. Să se determine elementele necunoscute din egalitatea de matrice

$$\begin{pmatrix} 3^{x+1} \cdot 2^x & C_n^1 + A_n^2 \\ \cos 60^\circ & \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 108 & 4 \\ y + C_4^2 & 2z \end{pmatrix}.$$

28. Se dă matricele $A = \begin{pmatrix} -8 & a+b \\ a-b & 1+y \\ 10^{\lg 7} - \sqrt[3]{343} & x \end{pmatrix}$ și $B = \begin{pmatrix} 4^x - 6 \cdot 2^x & 3 \\ 1 & \sqrt[3]{1-y} \\ c & \sqrt{2-x} \end{pmatrix}$. Știind că $A = B$

determinați $x, y, a, b, c \in \mathbb{R}$.

29. Se consideră egalitatea $\begin{pmatrix} 1-2a & 1-2b^2 \\ 2^{1-x} & 4^y + 2^y \\ \sqrt{z+1} & 4 \log_2 t \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & b \\ 2\sqrt{2} & 2 \\ 1+\sqrt{2} & 2 \end{pmatrix}$. Determinați:

- a) media aritmetică a numerelor $|a|, |b|, |x|$ și $|y|$;
- b) media geometrică a numerelor $1+t$ și z .

2. OPERAȚII CU MATRICE

Breviar teoretic

- Dacă $A, B \in M_{m,n}(\mathbb{C})$, $A = (a_{ij})$, $B = (b_{ij})$, matricea $C \in M_{m,n}(\mathbb{C})$, $C = (a_{ij} + b_{ij})$ se numește **suma** matricelor A și B .

Proprietățile adunării:

- Adunarea matricelor este asociativă:

$$(A+B)+C = A+(B+C), \forall A, B, C \in M_{m,n}(\mathbb{C}).$$

- Matricea nulă $O_{m,n}$ este element neutru pentru adunare:

$$A + O_{m,n} = O_{m,n} + A, \forall A \in M_{m,n}(\mathbb{C}).$$

- Matricea $-A = (-a_{ij})$ se numește **opusa** matricei A și are proprietatea:

$$A + (-A) = (-A) + A = O_{m,n}.$$

Înmulțirea unei matrice cu un număr

Fie $\alpha \in \mathbb{C}$, $A \in M_{m,n}(\mathbb{C})$. Matricea $\alpha A = (\alpha a_{ij})$ se numește produsul matricei A cu numărul α .

Înmulțirea matricelor

- Fie $A \in M_{m,n}(\mathbb{C})$, $B \in M_{m,p}(\mathbb{C})$, $A = (a_{ij})$, $B = (b_{ij})$. Matricea $C = (c_{ik})$, $C \in M_{n,p}(\mathbb{C})$, cu $c_{ik} = a_{i1} \cdot b_{1k} + a_{i2} \cdot b_{2k} + \dots + a_{in} \cdot b_{nk}$, $i \in \{1, 2, \dots, m\}$, $k \in \{1, 2, \dots, p\}$.

Proprietățile înmulțirii:

- Înmulțirea este asociativă:

$$A \cdot (B \cdot C) = (A \cdot B) \cdot C, \forall A \in M_{m,n}(\mathbb{C}), B \in M_{n,p}(\mathbb{C}), C \in M_{p,q}(\mathbb{C}).$$

- Matricea unitate (identitate) $I_n = \begin{pmatrix} 1 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 1 & \dots & 0 \\ \vdots & & & \\ 0 & 0 & \dots & 1 \end{pmatrix}$, este element neutru:

- Dacă $A \in M_{m,n}(\mathbb{C})$, $A = (a_{ij})$, matricea $'A$, obținută din matricea A prin schimbarea liniilor în coloane și a coloanelor în linii se numește **transpusă** matricei A .

Au loc relațiile:

- $'(A+B) = 'A + 'B$
- $'(A \cdot B) = 'B \cdot 'A$
- Fie $A \in M_n(\mathbb{C})$.

- Se definește $A^0 = I_n$, $A^1 = A$, $A^2 = A \cdot A$.
- Pentru $n \in \mathbb{N}^*$ se definește matricea $A^n = A^{n-1} \cdot A$, numită puterea n a matricei A .
- Au loc relațiile, $\forall m, n, p \in \mathbb{N}$:

$$\bullet \quad \bullet \quad A^m \cdot A^n = A^{m+n}, \quad \bullet \quad (A^m)^p = A^{mp} = (A^p)^m.$$

- Dacă $A \in M_2(\mathbb{C})$, $A = \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix}$, are loc relația: $A^2 - (a+d)A + (ad-bc)I_2 = O_2$; (relația Hamilton-Cayley).

Exerciții și probleme rezolvate

1. Să se calculeze $A+B$ și $A-B$ dacă:

a) $A = \begin{pmatrix} 3 & 2 & -1 \\ 4 & 3 & 0 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & -1 & 2 \\ 0 & -2 & -1 \end{pmatrix}$.   b) $A = \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ 3 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 0 & 2 \\ 0 & 1 \\ -1 & -2 \end{pmatrix}$.

Soluție

- a) Fie $A+B=C$. Matricea C este de tipul $(2, 3)$. Rezultă că $C = \begin{pmatrix} c_{11} & c_{12} & c_{13} \\ c_{21} & c_{22} & c_{23} \end{pmatrix}$, unde $c_{11} = a_{11} + b_{11} = 3+1=4$; $c_{12} = a_{12} + b_{12} = 2+(-1)=1$; $c_{13} = a_{13} + b_{13} = -1+2=1$; $c_{21} = a_{21} + b_{21} = 4+0=4$; $c_{22} = a_{22} + b_{22} = 3+(-2)=1$; $c_{23} = a_{23} + b_{23} = 0+(-1)=-1$. Așadar $C = \begin{pmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 4 & 1 & -1 \end{pmatrix}$.

- b) Dacă $A-B=D = \begin{pmatrix} d_{11} & d_{12} \\ d_{21} & d_{22} \\ d_{31} & d_{32} \end{pmatrix}$ se obține că: $d_{11} = a_{11} - b_{11} = 2-0=2$,

$$d_{12} = a_{12} - b_{12} = -1+2=1, \quad d_{21} = a_{21} - b_{21} = 3-0=3, \quad d_{22} = a_{22} - b_{22} = 0-1=-1,$$

$$d_{31} = a_{31} - b_{31} = 0-(-1)=1, \quad d_{32} = a_{32} - b_{32} = 1-(-2)=3. \quad \text{Se obține } D = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 3 & -1 \\ 1 & 3 \end{pmatrix}.$$

2. Să se calculeze $(A+B)+C$ și $A+(B+C)$ pentru $A = \begin{pmatrix} 3 & 1 \\ 2 & 0 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 4 & 3 \end{pmatrix}$,